

Po I wojnie powstają różnego typu pisma dla dzieci i młodzieży, także czasopisma młodzieży szkolnej i harcerskiej. Od roku 1921 zwiększa się liczba tytułów, zwłaszcza w grupie pism wydawanych przez młodzież gimnazjalną i organizacje społeczno-polityczne. Wymienić można: „Brzask”, „Czuwaj”, „Drużyna”, „Echo Szkolne”, „Filomata”, „Filareta”, „Głos Młodzieżowy”, „Ku szczytom”, „Młoda Półka”, „W młodych oczach”, „Zew Gór”. Sporą ilość czasopism wydawały organizacje młodzieżowe, w tym głównie harcerstwo, partie polityczne, stowarzyszenia społeczne, kościelne, np. „Na tropie”, „Zuch”, „Skaut”, „Harcerstwo”, „Czyn Młodzieży PCK”. „Kuźnia Młodych”, „Dziś i jutro”, „Strzelczyk”, „Orlęta”, „Siew”, „Wici”, „Młody Hufiec”, „Młoda Wieś”, „Gromada”, „Młody Robotnik”, „Pochodnia”.

Znacznie mniej było czasopism dla dzieci, wychodziły one jednak częściej i dłużej. Były to przeważnie tygodniki, nieraz o szerokim zasięgu terytorialnym. Do najpopularniejszych należały: „Płomyk” (1917—1939), „Płomyczek” (1927—1939), „Moje Pisemko” (1902 -1936), „W słońcu” (1916—1926), „Słonko” (1934—1939), „Iskry” (1923—1939), „Mały Przegląd” (1926—1939), „Poranek”(1937 -1939). Największą liczbę, czytelników miały „Moje Pisemko” i „Płomyk”.

Bujny rozwój czasopiśmiennictwa dziecięcego i młodzieżowego został zahamowany w czasie II wojny światowej.¹ W czasie okupacji funkcjonowały nieliczne pisemka konspiracyjne, m.in. wydawane w kręgu Szarych Szeregów „Źródło”, „Brzask”, „Bądź gotów”. W czasie powstania warszawskiego ukazywało się pismo dla dzieci „Jawnutka” przekształcone później w „Dziennik Dziecięcy”. To gazetka szczególna:

Pismo było tworzone przez społeczników – mieszkańców Żoliborza. Inicjatorem powstania „Jawnutki” był Andrzej Nowicki ówczesny kierownik referatu kulturalno-oświatowego Ekspozytury Starostwa Powstańczego Warszawa – Północ. Tak brzmiał apel wystosowany do dzieci Warszawy, które brały udział w powstańczych walkach na równi z dorosłymi.

Obywatele Dzieci! »Jawnutka« będzie przychodziła do Was codziennie...

...W każdej klatce schodowej stwórzcie »kółko Jawnutki« w celu zbiorowego słuchania Waszego pisemka. Mamy mało papieru i jeden egzemplarz musi starczyć na kilkanaście klatek. »Jawnutka« prosi, żebyście do niej napisali. Listy do »Jawnutki« należy oddawać w mieszkaniu 104 (9 klatka) na IV kolonii WSM w godzinach 14—18. Na każdy list będzie wydrukowana niezwłoczna odpowiedź w »Jawnutce«. Redakcja”

Pierwsze powojenne czasopisma dla dzieci ukazały się w Lublinie - już w 1944 r. Wydział Wydawniczy Resortu Oświaty PKWN wydał 1 i 2 numer „Płomyka”. W tym samym roku pojawiło się „Nasze Pisemko” wydawane przez Wydział Pedagogiczny ZNP w Siedlcach. Również ZNP 1 maja 1945 r. rozpoczął wydawanie „Świerszczyka”, redagowanego przez Wandę Grodzieńską, Ewę Szelburg – Zarembinę. Kierownikiem artystycznym został Jan Marcin Szancer.

